

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 15Co/21/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1417214292
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Hajdínová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1417214292.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Hajdínovej a členov senátu JUDr. Evy Mészárosovej a JUDr. Silvie Walterovej v právnej veci žalobcu: R Collectors s. r. o., Bratislava, Dvořákovo nábrežie č. 8A, IČO: 50 094 297, proti žalovanej: I. S. , narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom J., Y. č. XXXX/XX, o zaplatenie sumy 860,31 € s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 16. augusta 2018, č.k. 18 Csp 49/2017-62, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 16. augusta 2018, č.k. 18 Csp 49/2017-62, vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol, vo výroku o trovách konania, p o t v r d z u j e .

II. Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

I.1. Okresný súd Bratislava IV. rozsudkom zo dňa 16.8.2018, č.k. 18 Csp 49/2017-62, vo výroku I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi (jeho právnenému predchodcovi Poštovej banke, a.s., Bratislava, IČO: 31 340 890) sumu 860,31 € spolu s vyčísleným úrokom v sume 85,58 €, poplatkom v sume 39,65 €, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,15 % ročne zo sumy 860,31 € od 1.11.2017 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku; vo výroku II. žalobu vo zvyšnej časti zamietol; vo výroku III. žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 18,98 %. Skutkovým základom bolo uzavretie zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX dňa 20.12.2012 medzi Poštovou bankou, a.s., ako dodávateľom a žalovanou ako spotrebiteľom, na základe ktorej dodávateľ žalovanej poskytol úver v sume 1.000,-- €. Dohodnuté ďalej bolo, že žalovaná úver splatí v pravidelných 72-mesačných splátkach po 28,-- € vždy k 20. dňu príslušného kalendárneho mesiaca s výškou úrokovej sadzby 25,50 % p.a. a výškou priemernej RPMN 28,04 %. V dôsledku neplnenia povinností žalovanej riadne a včas splácať poskytnutý úver právny predchodca žalobcu listom zo dňa 31.3.2015 vyzval žalovanú na zaplatenie dlžnej časti úveru v sume 188,75 € a zároveň žalovanú upozornil na možnosť zosplatenia úveru. Keďže ale žalovaná na výzvu nereagovala, právny predchodca žalobcu listom zo dňa 16.4.2015 jej oznámil, že ku dňu 16.4.2015 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a zároveň ju vyzval na zaplatenie dlžnej sumy 985,54 do 10 dní od doručenia tejto výzvy. Ku dňu 31.10.2017 žalovaná zaplatila právnenému predchodcovi žalobcu na splátkach sumu 603,40 €. Žalobca si v konaní uplatnil nárok v sume 860,31 € (istina), úroky v sume 85,58 € a 671,02 € a poplatky v sume 39,65 €.

1.2. Právne súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil ustanovením § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 53 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, písm. b/, § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Skutkovo dôvodil tým, že žaloba je dôvodná len sčasti, a síce v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 985,54

€, pozostávajúcej z nezaplatenej istiny ku dňu zosplatnenia úveru (16.4.2015) v sume 860,31 €, z nezaplateného úroku z úveru ku dňu zosplatnenia úveru v sume 85,58 € a z poplatkov v zmysle sadzobníka v sume 39,65 €.

1.3. Žalobu zamietol v časti týkajúcej sa žalobcom uplatnených úrokov z úveru vo výške 25,5 % ročne zo sumy 860,31 € od 1.11.2017 do zaplataenia, úrokov z úveru v sume 671,02 €. V tejto súvislosti súd poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.6.2015, sp. zn. 6 Co 190/2014, podľa ktorého splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, dispozície s ktorými sa veriteľ zjavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok.

1.3.1. Iný stav je príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojim právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. V tomto rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce ku skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, nie je dôvod ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa poprel účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Súd by týmto podporoval stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa nepožíva v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto nie je titul na inkasovanie odplatných úrokov.

1.3.2. Ak jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa, ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka, robí absolútne neplatnou. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednaná dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády. Alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka.

1.3.3. Neprijateľné podmienky sú označené ako nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa, a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Ustanovenie § 53 Občianskeho

zákonníka vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení. Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady

93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

1.4. V dôsledku omeškania žalovanej so splnením dlhu súd jej uložil povinnosť zaplatiť úroky z omeškania vo výške 5,15 % ročne zo sumy 860,31 € od 1.11.2017 do zaplatenia v súlade s ustanovením § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. (k uplatnenému dňu omeškania bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky 0,15 % + 5 percentuálnych bodov).

1.5. Žalobca mal úspech v prevažnej časti, a tak v súlade s ustanovením § 255 ods. 2, § 262 ods. I, ods. 2 C.s.p. mu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 18,98 %; žiadal priznať sumu 1.616,91 € (100 %) spolu s príslušenstvom, súd mu priznal sumu 985,54 € s príslušenstvom (59,49 %), a teda úspech žalovanej bol vo výške 40,51 %. Čistý úspech žalobcu potom je v rozsahu 18,98 % (59,49 % - 40,51 %).

2. Proti tomuto rozsudku vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol, podal včas odvolanie žalobca dôvodiac ustanovením § 365 ods. I písm. a/, f/, h/ C.s.p. (neboli splnené procesné podmienky; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Podľa žalobcu je rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v časti týkajúcej sa zaplatenia zmluvného úroku po zosplatnení úveru v rozpore so zákonnou úpravou. Pokiaľ ide o zmluvný úrok zastáva názor, že ide o dohodnuté zmluvné plnenie akcesorickej povahy. To znamená, že takéto plnenie je nevyhnutne spojené s istinou úveru, od ktorej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok ako forma odmeny veriteľa za poskytnutie úveru. S poskytnutím úveru je teda spätý aj nárok žalobcu na zmluvné úroky, pričom žalovaná si bola takéhoto nároku vedomá a svojim podpisom zmluvy sa tieto zmluvné úroky zaviazala uhrádzať. Poukázal na znenie ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré upravuje obdobie, za ktoré má veriteľ nárok na zmluvný úrok. Z jazykového výkladu je zrejmé, že veriteľ má nárok na úrok až do splatenia úveru. Zosplatnenie úveru je len zmena termínu splatnosti, na ktorú má veriteľ nárok. V prípade, ak by veriteľ úver nezosplatnil, dlžník by bol povinný platiť zmluvné úroky. Ak teda je dlžník povinný platiť zmluvné úroky v prípade, ak platí úver v splátkach, odporuje logickému výkladu, aby bol od tejto povinnosti oslobodený v prípade oprávnenej zmeny termínu splatnosti. Tento záver konštatoval vo svojom rozhodnutí aj Najvyšší súd Českej republiky sp.zn. 32 Cdo 3830/2014, podľa ktorého jazykové vyjadrenie právneho úkonu musí byť posudzované z hľadiska gramatického (jazykového), logického a systematického výkladu a súd okrem uvedeného posúdi na základe dokazovania, aká bola skutočná vôľa strán v okamžiku uzatvárania zmluvy a či táto vôľa nebola v rozpore s uvedenými výkladmi. Podľa odvolateľa vzhľadom na fakt, že k vráteniu celej poskytnutej istiny nedošlo, nedošlo ani k zániku dohodnutého záväzku žalovaného, v zmysle ktorého je povinný naďalej uhrádzať zmluvne dohodnuté úroky. V prípade zmluvného úroku ide de facto o odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, pričom v prejednávacom prípade k vráteniu celej výšky úveru zo strany žalovaného nedošlo, na základe čoho je žalobca naďalej oprávnený aj na zaplatenie zmluvných úrokov. Žalobca poukázal aj na to, že v prípade nepoctivého dlžníka by tento zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovým mechanizmom. Bol by tak viazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania vo výške úrokovej sadzby regulovanej právnymi predpismi a súd by takejto nepoctivosti poskytol ochranu. Podľa žalobcu dohodnuté (zmluvné) úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Povinnosť dlžníka zaplatiť dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vzniká zo zákona ako dôsledok omeškania

dlužníka so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať úroky dohodnuté v zmluve, úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj v prípade bezodplatnej pôžičky. Obidva úroky môže teda veriteľ požadovať popri sebe, bez ohľadu na skutočnosť, či ide alebo nejde o občianskoprávny vzťah. Odvolateľ nesúhlasil s tvrdením súdu prvej inštancie, že súbežným uplatňovaním úrokov z úveru a z omeškania dochádza k značnej nerovnováhe vo vzťahoch medzi stranami sporu. Oba typy úrokov sú odlišným právnym inštitútom, sledujú iný cieľ, nemôže preto ísť o dvojité sankcionovanie žalovanej. Zmluvný úrok je odplatom za poskytnutie finančných prostriedkov a tvorí tak ekonomickú podstatu poskytovania finančných prostriedkov ako podnikateľskej činnosti veriteľa, sankčný úrok nie je kompenzáciou veriteľa za poskytnutie úveru. Dôsledkom porušenia povinnosti splácať úver riadne a včas dochádza k zosplatneniu úveru. V prípade, ak by mal žalobca po zosplatnení nárok len na vrátenie istiny a časti zmluvných úrokov do zosplatnenia, stratila by sa ekonomická podstata poskytovania úverov z dôvodu, že by žalobca nemal nárok ani len na vrátenie dojednaných celkových nákladov úveru. Odplata za poskytnutie úveru by sa v dôsledku porušenia povinnosti dlžníka splácať dlh riadne a včas znížila v neprospech veriteľa. Zosplatnením úveru by dlžník získal nedôvodnú výhodu v tom, že by nebol povinný platiť zmluvný úrok. Odvolaciemu súdu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie; alternatívne aby odvolací súd žalobe vyhovel v celom rozsahu a žalovanú zaviazal na náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

3. Žalovaná odvolanie nepodala, k odvolaniu žalobcu sa nevyjadřila.

4. Odvolací súd preskúmal vec, súc pritom viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania [§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z.z. účinný od 1.7.2016), ďalej len C.s.p.], túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie (nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem; § 385 ods. 1 C.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 2. decembra 2020; o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu upovedomené zákonným spôsobom (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol v časti týkajúcej sa zaplata zmluvného úroku po zosplatnení úveru potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p.) a keďže sa stotožňuje s dôvodmi rozsudku ako správnymi, rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a pre úplnosť odvolací súd ale považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné.

5.1. Odvolateľ za základ odvolania považuje, že aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru patria veriteľovi (popri úrokoch z omeškania) dohodnuté úroky z úveru. V danom spore, podľa právneho názoru odvolacieho súdu, výrok o zamietnutí žaloby v tejto časti je vecne správny, súd správne ustálil, že žalobca má voči žalovanému nárok na zaplata nesplatenej istiny úroku, zmluvného úroku z nesplatenej istiny do termínu zosplatnenia úveru; následne potom už len úroky z omeškania. Rovnako správne ustálil, že žalobca nemá nárok na zaplata zmluvného úroku z nesplatenej istiny po termíne zosplatnenia úveru. Ako je uvedené vyššie skutkovým základom bolo uzavretie úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX dňa 20.12.2012 medzi Poštovou bankou, a.s., ako dodávateľom a žalovanou ako spotrebiteľom, a že žalovaná svoje povinnosti vyplývajúce jej zo zmluvy o úvere neplnila a nespĺnila.

5.2. Odvolací súd, v zhode so súdom prvej inštancie, vyhodnotil úverovú zmluvu uzavretú medzi stranami sporu ako spotrebiteľskú zmluvu. Spotrebiteľským úverom sa rozumie dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Žalobca ako právnická osoba poskytol v rámci svojho podnikania, predmetu činnosti, úver žalovanej ako fyzickej osobe, ktorá nekonala v rámci predmetu svojho povolania alebo podnikania. Z uvedeného dôvodu je preto potrebné tento vzťah posúdiť ako spotrebiteľský a v takom prípade je potrebné skúmať ex offo zmluvné podmienky, aby žalovaná ako spotrebiteľka nebola zaväzovaná na nedovolené plnenie.

5.3. Nebolo možné stotožniť sa s odvolacou námietkou žalobcu, že má nárok na zaplata zmluvného úroku z úveru aj po jeho predčasnom zosplatnení, keď s poukazom na ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka veriteľ má nárok na úrok z úveru až do splatenia úveru. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 28.9.2015, sp.zn. 6 Co 587/2015, podľa ktorého keďže tento stav netrvá (stav trvania záväzku pred zosplatnením úveru), je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním dlžníka (spotrebiteľa) a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa. Zmena záväzku prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa ustanovenia § 53 ods. 9

Občianskeho zákonníka.

K predčasnému zosplatneniu záväzku došlo konaním veriteľa. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité, vrátenie celej požičanej sumy. Rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne vracia a spláca, za čo patrí veriteľovi úrok. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. Veriteľ teda navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa ustanovenia § 52, resp. § 53 ods. 1, ods. 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3, § 3a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. Dohoda o platení úrokov za úver aj po jeho splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie ustanovenia § 3a ods. 2 uvedeného nariadenia, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

5.4. Odvolací súd nemal dôvod odchyliť sa od uvedeného právneho názoru v danej veci a na podporu jeho správnosti poukazuje jednak na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.9.2012, sp.zn. IV. ÚS 476/2012, v ktorom ústavný súd konštatoval, že považuje za ústavne akceptovateľný výklad rozhodnutia krajského súdu, keď po zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru; ako aj na stanovisko č. 1/2019 Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 1.3.2019 prijatého v zmysle § 17 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov k otázke platenia zmluvných úrokov z úveru po zosplatnení spotrebiteľského úveru, podľa ktorého „V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania.

V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.“ Z uvedeného vyplýva, že aj keď má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách, platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje to značnú nerovnováhu na strane spotrebiteľa, značné zhoršenie jeho postavenia oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Keďže niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úrokoch z omeškania (zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy), je takáto dohoda o takýchto úrokoch odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva aj neprimeranú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. Zároveň odvolací súd považuje za potrebné poznamenať, že právo veriteľa na priznanie dohodnutých úrokov za úver mu upreté nebolo, keď mu úrok bol priznaný do zosplatnenia úveru.

5.5. Odvolaciemu súdu sú známe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. 5 Cdo 158/2018, 5 Cdo 42/2020, 7 Cdo 111/2019), ktoré upravujú, riešia, inak problematiku úrokov po predčasnom zosplatnení úveru. Z nich ale nevyplýva, ako sa dovolací súd vypořiadal s názorom vysloveným Ústavným súdom Slovenskej republiky č.k.

IV. ÚS 476/2012-14, s opačným názorom vysloveným v iných súdnych rozhodnutiach. Odvolací súd na tomto mieste považuje za potrebné zdôrazniť, že doteraz najvyššia súdna autorita nedala zjednocujúce stanovisko. Nebolo

možné zohľadniť odvolateľom zdôraznené vydané rozhodnutie, zákonné ustanovenia účinné, v Českej republike, keďže ide o iný štát, o rozdielnu právnu úpravu, judikatúru.

5.6. Odvolací súd v predmetnej právnej veci rozhodol podľa už ustálenej rozhodovacej praxe z dôvodov uvádzaných v ods. 5.3., 5.4., 5.5. tohto rozsudku.

6. Odvolací súd nemohol podrobiť prieskumu rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku (súvisiacom; § 367 ods. 2 veta druhá C.s.p.) o trovách konania, keďže odvolateľ vecnú a právnu správnosť tohto výroku nenamietal a žalovaná odvolanie nepodala. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na zásadu zakotvenú v čl. 16 ods. 3 C.s.p., podľa ktorej nemožno rozhodnúť v neprospech odvolateľa a v prospech toho, kto odvolanie nepodal. V neposlednom rade a pre úplnosť pripomína, že ide o konanie, v ktorom je súd viazaný žalobou, a teda odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Ako taký potom odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania.

7. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p., a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranou sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; strany sporu, predovšetkým odvolateľ, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

8. V odvolacom konaní mala plný úspech žalovaná, a tak jej odvolací súd priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (§ 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p.). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie postupom podľa ustanovenia § 262 ods. 2 C.s.p.

9. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011; § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).